

Uit: *De Gelderlander*, donderdag 4 oktober 2007.

Ria van Elk-van Altena uit Wijchen exposeert haar botanische schilderijen in Museum Kasteel Wijchen. Hier haar minutieuze weergave van een lelie. foto Jan Rikken

Ria van Elk vangt de vergankelijkheid

Museum Wijchen toont bijzondere kunstvorm: botanische illustratie.

door **Peter Deurloo**

04 okt 2007, 07:00 - **WIJCHEN** - Je wilt ze aanraken. De aquarellen van bloemen en planten van de Wijchense Ria van Elk- van Altena zijn levensecht. Hyperrealistisch.

Hang er met je neus op en je ziet de piepkleine haartjes op de stengel van de pluimgierst. Of de ragfijne textuur van de orchidee Baldan's kaleidoscoop.

Van Elk behoort tot het selecte gezelschap van de botanische kunstenaars dat in Nederland op de vingers van een paar handen te tellen is. Zelf was ze vorig jaar mede-oprichter van de vereniging Botanisch Kunstenaars Nederland. Pas zeven erkende kunstenaars zijn lid. "Er is een strenge ballotage. Je moet drie jaar lang werk van een constant hoge kwaliteit hebben afgeleverd", zegt de kunstenaar. Zes aspirantleden wachten nu op toelating. Daarnaast zijn liefhebbers lid.

Het is een heel aparte tak van kunst. Met een wetenschappelijke benadering. "Het is een combinatie van wetenschappelijke precisie met esthetiek", zegt hoofd van Museum Kasteel Wijchen, Fiona Zachariasse. "Er zijn maar weinigen die dat kunnen combineren." Zachariasse is dan ook verguld dat Van Elk in haar museum exposeert. "Zij hoort bij de top."

Die top bevindt zich in Engeland. "Dat is het mekka van de botanische kunst", weet Van Elk. Maar ook daar bestaat geen specifieke opleiding voor deze kleine kunststroming. Je wordt botanisch illustrator door een combinatie van algemene kunstopleidingen en heel veel zelfstudie. Tijdens schildercursussen zeiden ze tegen Van Elk: 'Ga toch eens wat anders dan bloemen schilderen.' "Dan ging ik meteen weer van zo'n cursus af. Want dit is mijn passie. Dit is mijn vak. Ik heb mijn hele leven al bloemen willen schilderen."

Florilegia (bloemenboeken) en catalogi geven nog steeds de voorkeur aan botanische illustraties boven foto's. " Bij een tekening kun je veel beter bepaalde delen uitlichten. Je kunt veel meer laten zien dan met een foto. Ik kies bewust een mooie compositie."

Het is een heel precies werk – Van Elk gebruikt vergrootglas en éénharig penseel – terwijl tegelijkertijd snelheid geboden is. Want het materiaal is vergankelijk. "Ik moet de plant helemaal exact tekenen zolang hij vers is. De kleuren kan ik wel later toevoegen."

Planten historische tuin vastgelegd op dik karton

Ria van Elk gebruikt een droge aquareltechniek op dik, glad karton. Dat levert messcherpe resultaten op. Anders dan de bekende waterige aquarellen.

Bijzonder is dat de kunstenares ook zes planten uit de Tuun, de historische tuin van het museum, heeft vereeuwigd. Daarvan zullen een of meerdere straks wellicht permanent in het kasteel te zien zijn. Van Elk wil de komende tijd ook andere planten uit de Tuun vastleggen. Er staan Nederlandse gewassen van de late ijzertijd tot en met de middeleeuwen.

Binnen het museum wordt eveneens een blik op het verleden geworpen. Er is een ruimte ingericht met historische botanische tekeningen. "Deze kunstvorm gaat heel ver terug", weet Zachariasse, zelf botanisch archeologe. "De Grieken hadden 2.500 jaar geleden al medische teksten waarin planten als geneesmiddel een belangrijke rol speelden. Een beschrijving van zo'n plant was te weinig precies, daarom maakten ze er een afbeelding van. Want het was natuurlijk heel belangrijk dat je de juiste plant pakte. Een vergissing kon dodelijk zijn."

De vroegste nog bewaard gebleven afbeelding is die van een smeerwortel uit de vierde eeuw van onze jaartelling. "De illustraties uit die tijd waren erg slecht. Ze waren niet naar een levend voorbeeld getekend, maar naar de beschrijving die iemand van zo'n plant gaf."

De expositie loopt t/m 2 december: vrij. 11.00 tot 17.00 uur; zat. en zon. 13.00 tot 17.00 uur.

www.museumwijchen.nl

www.riavanelk.nl